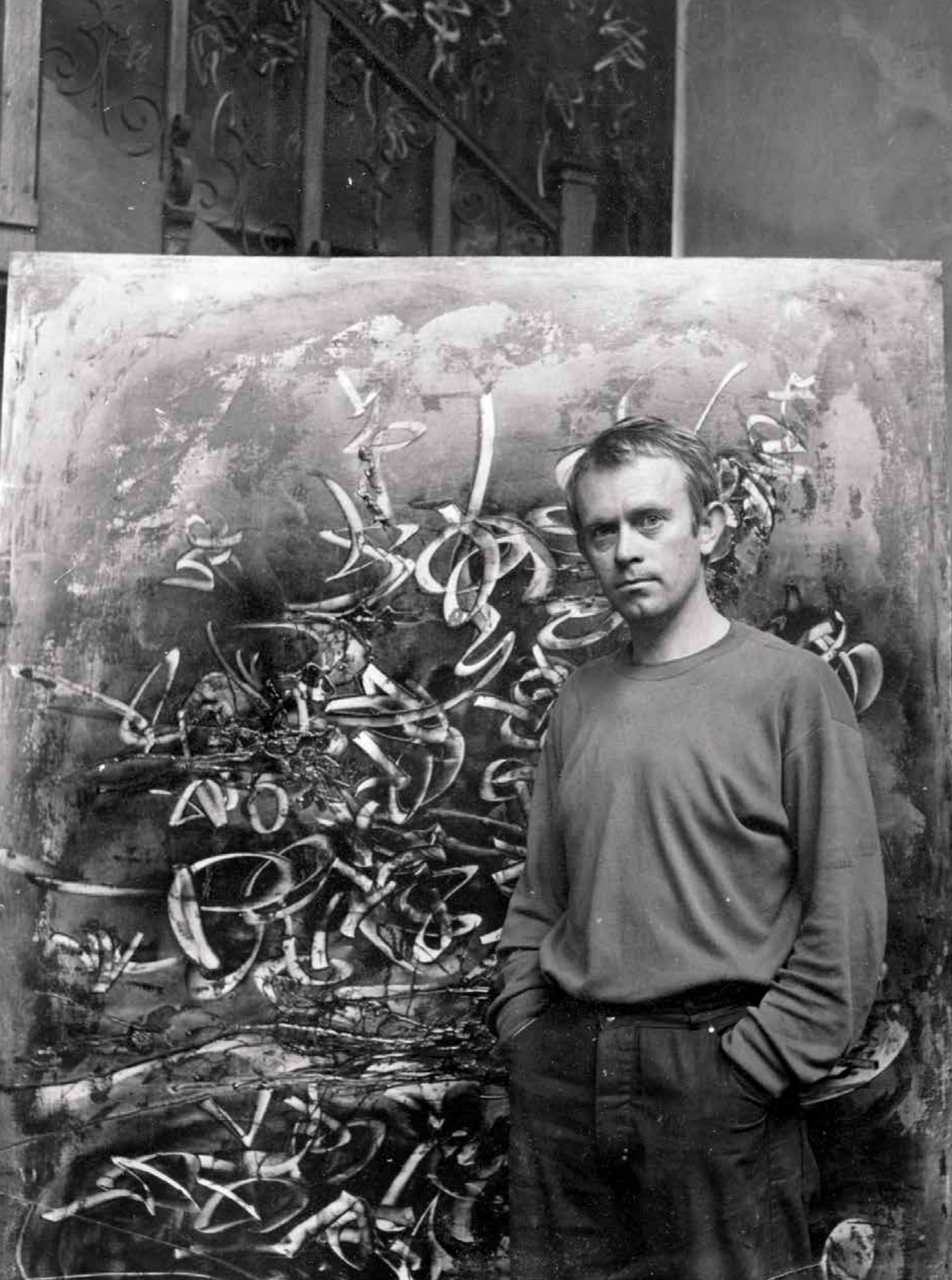

Nº 56

HANTAÏ SIMON

Cím nélkül ; Untitled, 1958

*Alkotásai a világ legnagyobb
közgyűjteményeiben megtalálhatóak.
Születésének centenáriumára, 2022-ben a
Fondation Louis Vuitton rendezett retrospektív
kiállítást.*

HANTAÏ SIMON (1922–2008) Cím nélkül ; Untitled, 1958

HANTAÏ SIMON (1922–2008)

Cím nélkül ; Untitled, 1958

Olaj, vászon ; Oil on canvas, 147 x 104 cm
Jelzés nélkül ; Not signed

KIÁLLÍTVA ; EXHIBITED:

; Hantaï 100. Centenárium kiállítás.
Kálmán Maklár Fine Arts, Budapest, 2022. december 8–22.

Kezdő ár ; Starting price: 32 000 000 Ft / 81 013 EUR

Becsérték: 60 000 000 – 80 000 000 Ft

Estimate: 151 899 – 202 532 EUR

1. Georges Mathieu: *Cybernetici*, 1957
magántulajdon

2. Pierre Soulages: *Peinture*, 1959
magántulajdon

Egy életen át tartó hűséges barátja, a költő Juhász Ferenc 2008-as Hantaï-nekrológiájában az alábbi sorokkal idézte fel a festő emlékét: „Volt, hogy Mein-ben hetekig beszélgettünk és vitakoztunk is: a szemcsöndön, a szemhalláson, a kicsúcsosodáson meg a begyűrődésen, az üresen és a telitetten, a fehér négyszögrácsokat betöltő kék, vagy sárga, vagy sváb-lila, vagy zöld, vagy kék négyzeteken, amelyek, mint az arabrácsok szünetei. Neki mindig a fehér volt a fontosabb. A befelé fordulás. A lángcsóvatömegek, fodorgyűrődések, szőrös és csipkés festékpikkely-levelek, az örvénygyűrűk alatti tiszta belső csönd. A fehér a fehéren, a fehér a fehérben. A fekete a feketében. Nem úgy, mint Soulages-nál, vastagon, irgalmatlanul, de szemcsönddel, szemhallással. Bár volt töprengő s a világot kifordítva látó lényében valami Leonardóhoz hasonlító

aggályoskodás, az aggály a tökéletességre, éppen ezért a befejezhetetlenség döbbenete és látáscsöndje”.¹

Hantaï Simon és felesége, Bíró Zsuzsa, néhány hónapos olaszországi kitérő után 1948 szeptemberében érkeztek meg Párizsba. Ott szembesültek csak azzal, hogy Hantaï korábban megítélt ösztöndíját törölték. Hantaï ezután soha többé nem jött vissza Magyarországra, de ez nem jelentette azt, hogy elvesztette volna teljesen hazájával a kapcsolatot. Hiszen fontos barátai megmaradtak, mind kint, mind idehaza (pl. Fiedler Ferenc, Reigl Judit, Vera és François Molnár, Pierre és Vera Székely, Csernus Tibor, Juhász Ferenc). Valamint innentől számító új, franciaországi festészetében majd látni lehet, hogy milyen fontosak a gyerek- és fiatalkorban átélt élmények.

Az első párizsi képek még az olasz primitívek, a trecento freskó-festészet hatását mutatják, ám Hantai rövidesen belevette magát a modern művészet felfedezésébe. Rendületlenül kereste az újabbnál újabb képi és tartalmi megoldásokat. Az ecsetet lecserélte nem hagyományos eszközökre (pl. zsilettpenge, rongy, szivacs), a festéket pedig többrétegben vitte fel a hordozóra. A csurgatásokkal, karcolásokkal, visszakaparásokkal és cuppantásokkal képzett hártványkony felület „alatt” elevenedett meg Hantai különleges világa, amelyben élőknek látszó, organikus, sejtyszerű alakzatok keverednek geometrikus elemekkel, hibrid-

vagy fantázialényekkel és fossziliákkal. Ha meg kéne nevezni, hogy Hantai szürrealista korszakára mely művészek hatottak, akkor sorrendben: Max Ernst, akitől elsősorban a felületkezelést, a festék anyagiságáról való gondolkodást tanulta el. Marcel Duchampra utalnak a ready made-szerű csontváz-applikációk, továbbá az idő, az emlékezés, a pillanatnyiség és állandóság kérdésköreinek beemelése a művészetébe. Az automatizmus és szexualitás impulzusa pedig André Bretontól jöhetett. Ismert történet, hogy utóbbi figyelmét Hantai miképp hívta magára,² de ugyancsak ő az, aki már 1955-ben szakít a szürrealistákkal és levélben személy szerint

Bretonnal, mivel nem értenek egyet a modern művészet jövőjével kapcsolatban. Ennek egyik oka Jackson Pollock és az absztrakt expresszionizmus, amely az automatizmust egy új szintre emelte. Ugyanakkor a művekben a „váltás”, a figuralizmus, valamint a hagyományos festészeti eszközök végleges elhagyását kivéve, nem volt ilyen éles, hanem inkább fokozatos. A képek mérete megnőtt, a vásznak lekerültek a földre, a drága festéket felváltotta az olcsóbb ipari (a pengét pedig egy ébresztőóra fémkereke). Akárcsak az amerikai absztrakt expresszionistáknál. Hantai mozgalmas világa és a

3. Clyfford Still: 1944-N No.1 (PH-235), 1944
Clyfford Still Museum, photo © Harholdt

4. Norman Lewis: Cantata, 1948
Dayton Art Institute, Ohio, Egyesült Államok
(Museum purchase with funds provided by the 1996 Associate Board Art Ball 1996.12)

5. Simon Hantai az „Écriture Rose” című festménye előtt, 1958-59
Photo © Étienne Sved

„pszichoszexuális” tartam már nem a szellem (átvitt értelemben a szem) projekciója, hanem immáron testtapasztalat. Ezek eleinte heves gesztusok, az anyag és az ember találkozása, amelynek erotikus töltete van. Később, az évtized vége felé a felület „visszafogottabb kalligráfiává” csendesedik, ahogy látható a most aukcióra kerülő képünkön is.³ Jól

mondja Juhász Ferenc, hogy a befelé irányuló „szemcsönd” ami megkülönbözteti Hantai-t Pierre Soulage-tól vagy akár Pollockéktól, hiszen a folytatások, csurgatások, a „vakon festés” nála mindig vissza, az alap felé irányul. Hantai életművével jeles világhírű filozófusok (pl. Jacques Derrida, Gilles Deleuze, Georges Didi-Huberman, Jean-Luc Nancy)

műkritikusok (pl. Geneviève Bonnefoi, Georges Charbonnier, Jean Clair, René Passeron) és kurátorok (Anne Baldassari) foglalkoztak. Alkotásai a világ legnagyobb közgyűjteményeiben megtalálhatóak. Születésének centenáriuma, 2022-ben a Fondation Louis Vuitton rendezett retrospektív kiállítást.

FÖLDES LÉNA

¹ Juhász Ferenc: Hantai Simon hatalma. In: *Élet és Irodalom* 2008. október 3., 17.

² Hantai harmincadik születésnapján, 1952 decemberében egy halkoponya- és csontvázmaradványt applikált egy doboz- vagy piederasztál-szerűre megfestett kisképre, alatta az alábbi felirattal: Regarde dans mes yeux Je te cherche. Ne me chasse pas. (‘Nézz a szemembe. Kereslek téged. Ne keress el!’) A műtárgyat Breton lakásának ajtaja elé helyezte, aki válaszul kiállítási lehetőséget ajánlott neki.

³ Berecz Ágnes: *Simon Hantai Volume 1 – 1949–1959*. Maklár Artworks Kft., Budapest, 2012, 66.